

# EVALUARE CLASICĂ ȘI MODERNĂ ÎN MATEMATICA DE LICEU

## -Studiu de specialitate-

**Prof. Pop Adela Terezia,**  
Colegiul Tehnic „Aurel Vlaicu”, Baia Mare

Trecerea de la un învățământ tradițional la un învățământ modern și din perspectiva practicilor evaluative este un proces de inovare sistemică care nu presupune o separare totală față de trecut ci mai degrabă promovarea unor atitudini pozitive față de schimbare, o preluare critică a ceea ce este valoros în tradiția învățământului românesc și o continuă acțiune de inovare. Metodele moderne de evaluare presupun un caracter complementar sau alternativ în sensul că ele vin să întregescă gama de metode tradiționale, fiind utile în evaluarea achizițiilor școlare, și din perspectiva unei libertăți mai mari a profesorului față de produsul activității elevilor. În principiu, opinia multor pedagogi este că învățământul a insistat o perioadă destul de mare pe construirea acelor acțiuni care puneau în prim plan memoria, elevii umplându-și sârguincioși mintea cu cunoștințe, din care nu foloseau decât o mică parte mai târziu, limitându-se să depindă de judecata celorlalți. De aceea se insistă astăzi, pe promovarea metodelor ce implică participarea activă și prin urmare, interesul direct al elevului în propria formare și dezvoltare cognitivă. În primul rând, trebuie asigurată, sensibilizarea și crearea acelor situații de receptivitate, întrucât mai apoi, implicarea personală într-o experiență determină reacții și o activitate personală intensă, ceea ce are drept consecință activizarea. Cercetările au reliefat că atenția cât și informațiile ce se vehiculează sunt reținute în modul următor: 10% din ceea ce auzim, 30% din ceea ce vedem, 50% din ceea ce auzim și vedem în același timp, 80% din ceea ce spunem, 90% din ceea ce spunem și facem ca produse ale activității noastre personale sau în care suntem implicați.

## I Metode tradiționale de evaluare

**Evaluarea orală** are la bază conversația euristică. Este cea mai utilizată metodă întrucât implică elevii și profesorii în gradul cel mai înalt în activitatea didactică, ajungând rapid la un feedback al rezultatelor predării respectiv învățării. Ea poate fi individuală, frontală sau combinată, și folosită îndeosebi în situații de reactualizare a cunoștințelor, de recapitulare, sistematizare și în apreciere, asigură cu succes dezvoltarea capacităților de comunicare verbală devenind în sine o activitate de învățare.

Dezavantajele evaluării orale: are un grad mai mare de subiectivism decât celelalte tipuri de evaluări, gradul diferit de dificultate al întrebărilor de la un elev la altul; consum mare de timp;

**Evaluarea scrisă** este metoda prin care se oferă în modul cel mai eficient posibil și cu un grad ridicat de obiectivitate calitatea activității didactice precum și concretizarea ei în nivelul de cunoștințe pe care le stăpânesc elevii. Modalitățile prin care se realizează aceasta sunt: lucrări de control cu durată de timp mică, teste, teze, fișe de lucru.

Avantajele evaluării scrise: este obiectivă; verifică un număr mare de elevi într-un timp scurt; acoperă un conținut unitar de evaluat și același pentru toți elevii; rezultatele elevilor sunt comparabile la aceleași criterii; avantajează persoanele emotive; elevii au posibilitatea de ași elabora răspunsul într-un ritm propriu; se pot elimina efectele „halo” sau „Pygmalion”. Evaluarea scrisă se realizează cel mai bine cu ajutorul testelor docimologice. Testul docimologic

se constituie ca un instrument de evaluare specifică ce determină acordarea unei note sau calificativ și care conduce la o ierarhizare a elevilor după performanțele obținute.

Dezavantajele evaluării scrise: feed-back-ul activității nu este atât de rapid ca la evaluarea orală, datorită relativei întârzieri în corectarea probelor și comunicării răspunsurilor corecte și a notării. Elevii nu pot fi ajutați în timpul evaluării ca la cea orală, eventuale neconcordanțe între obiectivele stabilite și conținutul testului, un conținut propus prea mare față de timpul disponibil de rezolvare.

După momentul aplicării : teste inițiale, teste de progres, teste finale. În esență, instrumentele de evaluare sunt formate din itemi care solicită tehnici de prezentare a răspunsurilor. În literatura de specialitate găsim o varietate de itemi cum ar fi: **itemi obiectivi**, itemi caracterizați prin obiectivitate ridicată în evaluarea învățării. Punctajul corespunzător se acordă sau nu în funcție de alegerea răspunsului corect. **Itemi semiobiectivi** - itemi care dezvoltă profunzimea înțelegerii noțiunilor învățate și claritatea în exprimare. **Itemi subiectivi** (sau cu răspuns deschis) - itemi care testează obiective/competențe ce scot în evidență originalitatea, creativitatea și caracterul personal al răspunsului.

**Evaluarea prin probe practice** reprezintă metoda care pune în practică cunoștințele învățate de elevi, identifică și dezvoltă acele aptitudini, deprinderi și priceperi necesare realizării unei activități. Pentru matematică, de exemplu, sunt utile aplicarea cunoștințelor în rezolvarea unor probleme de economie referitoare la costul minim, sau probleme de transport, în calculul unor date statistice sau procente, etc. Din păcate, practica școlară ne arată că prea puțini profesori utilizează activitățile practice în cadrul procesului instructiv și cu atât mai puțin le folosesc ca modalități de evaluare. În primul rând, mulți acuză lipsa unor mijloace și materiale didactice necesare desfășurării activității, iar atunci când există, apare reticența de a le folosi curent. În al doilea rând, este vorba de lipsa unor exemple de activități practice care să fie puse la dispoziția cadrelor didactice cu excepția celor foarte puține prezentate în manualele școlare.

## II Metode moderne de evaluare

**Observația sistematică a elevului față de activitatea școlară** are la bază motivația de cunoaștere a personalității elevului, a intereselor și preocupărilor lui vis-a vis de activitatea școlară, atitudinile sociale și comportamentul în public. Această metodă presupune realizarea unui plan al desfășurării observației pe o perioadă de timp care se bazează pe o bună pregătire a cadrului didactic în vederea observării (lansarea unor ipoteze, documentarea în problemă, precizarea obiectivului, pregătirea instrumentelor necesare), și pe o observare propriu-zisă (observări repetate, naturale, imediate în urma manifestărilor și discrete, fără a fi observate de elevi). Avantajul acestei metode e de natură psihopedagogică, determinând comportamentele reale din clasă, evidențiindu-se ca foarte utilă în situația elevilor cu cerințe speciale, însă are și dezavantajul că este mult subiectivă, cere mult timp și necesită folosirea și a altor metode de evaluare. Instrumentele cel mai frecvent utilizate sunt: - fișa de evaluare/ caracterizare psihopedagogică; - scara de clasificare; - lista de control; - grila de apreciere;

**Referatul** se prezintă ca acel instrument care identifică nivelul de performanță individuală al elevilor pentru o anumită temă dintr-o activitate. Acesta poate fi de două feluri, fie de investigație științifică, fie bibliografică, având la bază o anume bibliografie. Referatul, util îndeosebi elevilor de la clasele mari pentru o evaluare sumativă la sfârșit de semestru, poate fi folosit și ca evaluare continuă, adică pe parcursul semestrului, având un puternic caracter formativ și creativ pentru elevii motivați în activitatea respectivă precum și un caracter sumativ întrucât se realizează pe o perioadă mai lungă de timp și este nevoie de folosirea unui ansamblu de cunoștințe, abilități, atitudini, priceperi, etc.. Tema referatului poate îngloba o parte de conținut destul de mare din programa unui curs sau poate extinde acest conținut și pentru alte

discipline, asigurând astfel un caracter interdisciplinar și transdisciplinar, direcție pe care învățământul românesc tinde să o promoveze

**Proiectul** se constituie ca o metodă de evaluare mai amplă realizată individual sau în grup pe o perioadă mai mare de timp, având la bază motivația elevilor pentru un anumit subiect, ceea ce reprezintă o formă de evaluare puternic motivantă pentru elevi. Se permite astfel evaluarea unor capacități superioare ale elevilor, atitudini, aptitudini, deprinderi, strategia evaluativă funcționând la nivel de proces, prin faptul că elevii cooperează, experimentează, descoperă și prelucrează informațiile cât și la nivel de produs, prin faptul că „reflectă efortul individual, de grup, reprezintă expresia performanței individuale și de grup, constituie dovada implicării personale și a interesului pentru împlinirea unui parcurs colectiv”. Proiectele pot fi disciplinare (sau pluridisciplinare) asigurând aprofundarea și extinderea activității de învățare din clasă, precum și proiecte cu caracter socio-cultural: spectacole, excursii tematice, proiecte comunitare, acțiuni ecologice, confecționarea de materiale didactice, etc.

**Investigația** reprezintă metoda ce presupune rezolvarea unei sarcini de către elev în mod creator, prin punerea în evidență a unui întreg ansamblu de cunoștințe și capacități în condiții de învățare diferite de cele clasice. Investigația, pe de altă parte, are un caracter sumativ, implicând cunoștințe, priceperi, abilități și atitudini dezvoltate pe o perioadă mai lungă de timp, precum și un caracter formativ respectiv integrator pentru procesele de învățare, evaluare. Ea se poate desfășura pe parcursul unei sau a mai multor ore de curs, prin formularea clară și concisă a unor teme care se pot lăsa pentru acasă dar care vor fi definitive în clasă.

**Autoevaluarea** reprezintă o metodă de evaluare cu un grad formativ ridicat, prin implicarea elevilor în aprecierea propriilor rezultate, pe baza unor criterii de evaluare stabilite și comunicate anterior de către profesor în colaborare sau nu cu ei. Se impune ca elevii să fie încurajați să se autoevalueze, întrucât, astfel pot urmări mai atent obiectivele pe care le au de îndeplinit, sarcinile de lucru pe care le au de rezolvat și nivelul de performanță la care trebuie să ajungă. Se pot folosi pentru aceasta grile de autoevaluare, prin care elevul își poate determina individual eficiența activității sale.

### **Bibliografie:**

1. Radu, T.I, 2005-*Evaluarea in procesul didactic*, EDP RA, Bucuresti
2. Petrovici, C, Neagu, M, 2002- *Elemente de didactica matematicii*, Editura Pim, Iasi
3. 2003-*Ghid de evaluare scola*, Editura Alfa ,CCD Neamt